

Edna
O'BRIEN

SCĂUNELE ROSII

Traducere din limba engleză
NADINE VLĂDESCU

EDNA O'BRIEN, născută în 1930 în Tuamgraney, Irlanda, este considerată una dintre cele mai valoroase scriitoare contemporane. Pentru romancierul american Philip Roth, de exemplu, este chiar „cea mai talentată autoare care scrie în limba engleză”. Într-o carieră de peste cincizeci de ani, a publicat multe romane, povestiri, piese de teatru și poezii. *Country Girls* (1960), debutul ei în roman, care avea să devină mai târziu o trilogie (în pregătire la Editura Nemira), a avut curajul să rupă tăcerea în care erau învăluite teme-tabu legate de sexualitate și societate în Irlanda după Al Doilea Război Mondial. Cartea a fost interzisă și denunțată de la amvon, autoarea părăsindu-și țara natală și locuind de atunci la Londra. Au urmat multe volume recompensate cu premii importante, printre care *The Light of Evening* și *The Love Object*. *Scăunele roșii* este cel mai recent roman al său și s-a bucurat de un succes remarcabil.

NEMIRA

Cuprins

Partea întâi

Cloonoila	11
Fifi	25
Slujitorii Domnului.....	33
Sora Bonaventure	42
Cu-cu.....	50
Pe verandă	61
În pădure	70
Fidelma.....	90
Dido	92
Rendez-vous.....	100
Ciclopi.....	102
Mujo	121
Jack.....	128
Unde se coțăie lupii	133
Prinderea	138

Partea a doua

Sudul Londrei.....	177
Visuri.....	185
Bluey	189
Praf	196
Camera de așteptare	212
Tatăl lui Mistletoe	223
Refugiul.....	226
Vizuine	244
O scrisoare	256
Vreme este să plângi și vreme să râzi.....	258
Penge	270
Farul	279

Partea a treia

Sala de judecată.....	287
Vizita la închisoare.....	298
Camera conjugală	305
Bar Den Haag	311
Fantoma	322
Revelații	326

Mulțumiri 333

Partea întâi

Cloonoila

Ghilgameș și-a spălat colbul călătorilor din păr, și-a lepădat toate veșmintele murdare, și-a înfășurat trupul în haine noi, curate, apoi și-a pus pe umeri o mantie cu franjuri, peste care a petrecut banduliera-i strălucitoare.

*

Orașul își ia numele de la râu. Şuvoiul, iute și periculos, se umflă cu o bucurie nebună, aducând cu el bucăți de lemn și sloiuri de gheăță. Pe malurile joase, unde apa rămâne prin să, pietrele, albastre, negre și violet, strălucesc din albia râului, netezite și rotunjite perfect, și totuși parcă ai vedea o grămadă de ouă măricele intr-o găleată cu apă. Zgomotul te asurzește.

De pe crengile cele mai subțiri ale copacilor din Folk Park zăpada cade și se topește, scoțând un sunet moale, susurărat, iar sculptura aceea nereușită, din metal, un spin în ochii multor localnici, arată mai bine cu un colier răzlet de turțuri, albăstrijii în noaptea înghețată. Dacă

Respect per
s-ar fi avut mai departe, străinul ar fi văzut steagurile cătorva țări, semn că locul a devenit acum cosmopolit, și, ca o reverență față de nostalgie, există și mașinării de la o fermă veche, o combină secerătoare, o roată de moară și copia unei colibe irlandeze, de pe vremea când țărani locuiau în bordeie și mâncau urzici ca să supraviețuiască.

Se oprește la marginea apei, pare hipnotizat de ea.

Bărbos, îmbrăcat într-o haină lungă, neagră, stă pe podul îngust, se uită în jos la șuvoiul învolturat, după care privește în jur, puțin pierdut, prezența lui fiind singura curiozitate în monotonia unei seri de iarnă dintr-un colț îndepărtat de lume, care trece drept oraș și se numește Cloonoila.

După ce va fi trecut multă vreme unii vor fi povestit ciudătenii care se întâmplaseră în aceeași seară de iarnă; câini lătrând în nebuniți, ca atunci când trăsnește, și sunetul privighetorii, ale cărei cântec și triluri nu se auziseră niciodată atât de departe înspre vest. Copila unei familii de țigani, care trăia într-o caravană la malul mării, s-a jurat că l-a văzut pe Pooka Man¹ întrând pe fereastră, cu o toporișcă îndreptată spre ea.

* * *

Dara, un Tânăr cu părul făcut țepi și dat cu gel, radiază când aude că încearcă cineva încuietoarea la ușă și se

¹ Spirit din folclorul irlandez, care își schimbă forma și înfățișarea, cel mai adesea fiind văzut sub forma unui caine ori iepure, a unui spiriduș sau a unui bătrân. Are darul vorbirii și este cel mai temut spirit supranatural, deoarece se arată numai noaptea, face rele și dă totul peste cap (n. tr.).

gândește: „În sfârșit, un client“. Din cauza nenorocitelor de legi despre consumul de alcool la șoferi, afacerea merge groaznic, bărbăților însurați și burlacilor din ținuturile mai izolate și mai îndepărtate de coastă le arde gâtlejul după câteva halbe de bere, dar le e prea frică să riste să le și bea, pentru că poliția locală le urmărește fiecare înghițitură, confiscându-le și bucuriile simple ale vieții.

– Bună seara, domnule! spune el și deschide ușa, scoate capul afară, face o remarcă despre vremea îngrozitoare și apoi, ca un fel de început al unei prietenii, rămân amândoi în picioare și-și umplu bărbătele plămâni cu aer.

Dara simți că trebuie să îngenuncheze când se uită mai atent la apariția aceea care seamănă cu un sfânt cu barba și părul albe, într-o haină lungă și neagră. Purta mănuși albe, pe care și le scoase încet, deget cu deget, și se uită stingher de jur împrejur, de parcă ar fi fost urmărit. Fu invitat să ia loc în fotoliul cel bun, din piele, de lângă șemineu, iar Dara azvârli în foc cățiva cărbuni și un vârf de zahăr ca să întețească flacăra. Măcar atâtă lucru putea face pentru un străin. Venise să se intereseze de o cameră de închiriat și Dara spuse că o să se gândească. După aceea prepară un whisky cald cu miere și cuișoare și ca fundal sonor pune The Pogues, din perioada cea mai nebunatică a trupei. Apoi aprinde câteva capete de lumânare pentru „atmosferă“. Străinul refuză whiskyul și întreabă dacă n-ar putea bea un coniac, pe care-l tot învârtește în paharul larg și apoi îl dă pe gât, fără să spună un cuvânt. Flecă din fire, Dara își spune povestea vieții, doar aşa, ca să țină lucrurile în mișcare:

Respect pentru tineret
 Maică-mea, o sfântă, taică-meu, mare amator de cluburi de tineret, dar foarte împotriva drogurilor și a alcoolului, nepoțica mea, mândria și bucuria mea, tocmai a început școala și are o prietenă nouă, pe care-o cheamă Jennifer, lucrez în două baruri, aici, la TJ's, și la „Castelul“ în weekend, la „Castelul“ vin fotbalisti, niște domni adevărați, mi-am făcut și-o poză cu unu', am citit autobiografia lui Pelé, tare carte, peste ceva timp o să mă duc în Anglia, pe Wembley, la un meci amical cu Anglia, ne-am luat biletele de avion, șase dintre noi, căzarea la un hostel, o să fie beton, mă duc la sală, fac un pic de cardio și ceva mișcări de plank, îmi place jobul meu, „Dă chix cu pregătirea, pregătește-te să dai chix“, ăsta e motto-ul meu, nu beau niciodată la muncă, da' îmi place o halvă bună de Guinness când ies cu băieții, iubesc fotbalul, îmi plac și filmurile, am văzut un filmuț grozav cu Christian Bale, păi, nu e el Cavalerul întunecat¹, dar alea horror nu-mi plac, nici vorbă.

Vizitatorul s-a însuflețit oarecum, se uită în jur, pare intrigat de obiectele vechi răspândite prin colțurile și cotloanele încăperii, lucruri pe care Mona, proprietăreasă, le-a strâns de-a lungul anilor – sticle de bere blondă și bere neagră, cartușe de țigări și de trabucuri înschise cu litere ornamentale, un butoiuș din ceramică, având un robinet aurit și numele regiunii producătoare de sherry din Spania de unde provine, iar, în amintirea unei zile

¹ Personajul principal din filmul omonim american, cu supereroi, *The Dark Knight* (2008, regia Christopher Nolan), inspirat de seria de benzi desenate Batman (n. tr.).

triste, un semn din lemn sculptat, care spune: „Pericol: Noroi Adânc“. Semnul cu pricina, îi explică Dara, aducea aminte că într-o noapte întunecoasă un fermier din Killamuck căzuse în haznaua din curte, iar cei doi băieți ai lui intraseră după el să-l salveze și-apoi și câinele lor, Che, și se încasera cu toții.

– Groaznic de trist, absolut trist! spune el.

Habă n-are ce să mai zică, se scăpină în cap cu un creion și-și notează repede numele diferitelor pensiuni, cu părere de rău că majoritatea sunt închise în extra-sezon. Încearcă să sună la „Diarmuid și Grainne“, dar nu răspunde nimănii și în alte trei locuri intră robotul, spunându-le în față apelanților că nu trebuie să lase niciun mesaj. După care își amintește de Fifi, care se făcuse cam ciudată după ce sătuse un timp în Australia, dar nu era acasă, probabil că, zice el, o fi la vreo întâlnire cu meditație sau cu incantații, vreo porcărie New Age cu prana și karma și chestii de-astea. Ultima lui șansă e hotelul „The Country House“, deși știa că e închis și că soțul și soția aveau să plece într-o călătorie lungă în India. Îi răspunse Iseult, soția. Nu se poate, nu se poate. Dar vorba dulce o înmoaie, o noapte, o singură noapte. O cunoștea el bine. Livra chestii acolo, vin și pește proaspăt, chiar și homari de prin împrejurimile cheiului. Strada lor se întindea pe câțiva kilometri, era răsucită și cotită, umbrită de copaci bătrâni, uriași, cu un parc cu căpri-oare pe o parte și un mic braț al râului ce curgea în oraș, un pod cocârjat și-apoi iar strada, chiar până la peluza din față, unde păunii călcau tanțoș și-și vedea de treabă. Odată, când tocmai coborâse din camionetă, se întâmplată să dea peste priveliștea asta minunată, un păun

tocmai își deschidea coada, ca o concertină¹, verdele și albastrul ei aveau bogăția unui vitraliu, o adevărată ceremonie spectaculoasă. Unii vizitatori, pare-se, se plângneau de cântecul păunilor noaptea, seamănă cu plânsul jalnic al unui bebeluș, ziceau ei, dar era adevărat, adăugă el, și că oamenilor le trec prin cap tot felul de idei.

Un tinerel intră să se holbeze la ciudatul cu ochelari întunecați și ieși râzând în hohote. Apoi veni una dintre surorile Muggivan și încercă să intre în vorbă cu el, dar el era pierdut în lumea lui, printre propriile lui gânduri, și vorbea singur, în altă limbă. După ce ea plecă, tipul devine mai relaxat, își lăsă haina să-i alunece de pe umeri și zise că e pe drumuri de multe zile, dar nu și dincotro vine. Dara îi turnă încă un păharel, de data asta mai îngăduitor cu măsura, și spuse că ar putea să-l treacă pe „condicuță“, pentru că speră că o să tot vină pe la ei.

– E-o onoare să vă primim la noi, domnule, și-l lăsă pe bărbatul obosit cu gândurile lui, notând în caietul de datorii ziua și cele două pahare de coniac.

Vizitatorul spuse că în partea lui de lume coniacul se face din prune obișnuite și din prune goldane, e cunoscut drept *rakija*, și are o tărie de cel puțin 40%. Se bea obligatoriu la botezuri, la nunți și la înmormântarea războinicilor.

– Obligatoriu.

Lui Dara îi plăcu rotunjimea aceluia cuvânt pe limbă.

– Și pe unde vine partea dumitale de lume? Îndrăzni el să întrebe.

– În Muntenegru.

¹ Instrument muzical, asemănător cu acordeonul, de formă hexagonală (n. tr.).

La auzul cuvântului „Muntenegru“, își aduse aminte de un alt străin de-acolo, unul cam pustnic, care trăia într-o casă spațioasă, cu vedere la mare și-si plimbă căinii de rasă încrucisată cu noaptea-n cap. De moartea lui prematură, petrecută la doar șaizeci de ani, puțin cam dubioasă. Numai trei persoane îndoliate veniseră la mormântul lui din Limerick, toate trei încovioate sub o singură umbrelă. Nu-l cunoscuse niciodată, dar auzise de la sergent diverse povești despre cum ar fi fost căutat prin alte părți. Nu i se părea o anecdotă inspirată pentru vizitator.

Ieșise de după tejghea, uluit, cum avea să spună mai târziu, de agerimea străinului, de cunoștințele lui, era că o universitate ambulantă într-un singur om. Află despre peisajele frumoase din Muntenegru, despre munți care rivalizau cu Alpii, despre canioane adânci, despre lacuri glaciare numite „ochii munților“ și despre văi înverzite. În stânci erau cioplite biserici și mănăstiri mici, fără ferestre, unde oamenii veneau să se roage în același fel în care se știa că se roagă irlandezii. Celții trăiseră în defileurile Munților Dolomiți și de-a lungul râului Drina în secolele de dinainte de Hristos și legătura dintre Irlanda și Balcani era de netăgăduit. Cărturari care studiaseră hieroglifele de pe pergamentele și artefactele din mai multe muzeu găsiseră urme ce atestau asemănarea dintre armele și armurile pe care le purtaseră.

– Deci poporul tău a suferit nedreptăți la fel ca poporul meu, spuse el.

– O, da, am suferit... Mama mea, care se trage din Kerry, povestea despre masacrul de la Ballyseedy, nouă oameni legați unul lângă altul, cu o grenadă între ei. Un

singur supraviețuitor, bunicul meu, și el i se arăta în fiecare an, la aniversarea lor, pe 24 martie, jur pe Dumnezeu... i se arăta la capătul patului.“

Auzind asta, vizitatorul căzu pe gânduri și-apoi înclină capul în semn de simpatie.

- Știi povestea lui Siddhartha? întrebă el după o pauză lungă.

- Păi... nu tocmai, răsunse Dara.

Siddhartha, află el, trăise cu mii de ani în urmă și într-o zi, la o întrecere de arat pământul, avu o viziune în care i se arătară suferințele întregii omeniri și i se spuse că trebuie să facă tot ce-i stă în putință ca să le ușureze. Deși nu era Siddhartha, după cum preciză vizitatorul degrabă, și el o luase pe alt drum la jumătatea vieții. Se retrăsese la diverse mănăstiri ca să mediteze și să se roage. Ce-l frământa acum era cum să redobânدهască lucrul pe care-l pierduse. Acel ceva pierdut pentru omul modern, că-i spui „suflet“, că-i spui „armonie“, că-i spui „Dumnezeu“. Retrăgându-se din lume și dedicându-se covorului fermecat al învățăturii, intră, după cum spuse, în grădina de trandafiri a cunoașterii, a ezoterismului, a oniromanției și a transei. Prin studiu atent, ajunse la o observație simplă, care este analogia contrariilor, și de-acolo îi venise ideea de a combina medicina străveche cu știința modernă, o sinteză a vechiului cu nou, fiecare îmbogățit de celălalt.

- Și acum vă stau la dispoziție, spuse el, ca o întărire la cele spuse.

- Iisuse Hristoase! fu singurul lucru pe care-l găsi Dara de zis.

- M-a adus aici o femeie, vorbi el atunci cu un licărialițios, povestind cum într-o noapte, la o mănăstire, îi apăruse în față, palidă și cu lacrimile curgându-i pe obraji, o femeie, spunând „Sunt din Irlandă“ și rugându-l stăruitor să meargă acolo.

Dara, cu bruma lui de cunoștințe de istorie, îi zise că femeia înlácrimată e bine-cunoscută, se află în caietul fiecărui copil și o cheamă Aisling, adică „vis“. Apoi vizitatorul îi întinse cartea lui de vizită, pe care scria „Dr. Vladimir Dragan“ cu litere negre, apoi urmau o droaie de titluri. Sub nume, citi „Vindecător“ și „Terapeut sexual“.

- Dar sunt cunoscut drept Vuk, spuse bărbatul cu un zâmbet timid.

Vuk era un nume de băiat popular din țara lui, datorită legendei despre o femeie căreia îi muriseră mai mulți copilași în scutece, unul după altul, drept care ea se hotărâse să-și numească nou-născutul Vuk, adică „lup“, pentru că vrăjitoarele care mâncau bebelușii să fie prea speriate ca să poată sta față-n față cu copilul-lup. Se întellegeau de minune, când, spre marea supărare a lui Dara, sună afurisitul de telefon. Era Iseult de la Hotelul „The Country House“, care voia să știe când sosește vizitatorul și dacă se mulțumește cu clești de crab la cină.

Rămase în ușă și, sub o ascchie de lună, îl urmări cu privirea pe nou-venit, care cobora scările ca să iasă spre stradă, gheața trosnindu-i sub tălpi și pașii auzindu-i-se din ce în ce mai încet când traversă podul, departe de vuietul râului, spre un râu înrudit, dar nici pe departe atât de iute. Inspira adânc, pregătindu-se, știind că barul

se va umple imediat și va trebui să le facă oamenilor o relatare amănunțită a întâlnirii cu străinul.

Prima sosi Desiree, o fată voinică, în rochia ei roz, scurtă, cu brațele vânjoase goale și cu haina trasă peste cap, murind de nerăbdare să afle veștile.

– Doamne, ce bine mi-ar prinde un tip, n-am mai avut unul de juma' de an, spuse ea, curioasă să afle dacă tipul era prezentabil și dacă era însurat sau burlac. Avea verighetă?

Veniră apoi surorile Muggivan, strecurându-se înăuntru în hainele lor gri și cu căciulițele lor croșetate și comandără tonic de mentă. Fifi intră cu câteva prietene și Mona, alertată de veselia generală, coborî din apartamentul ei, se aşeză ca un client al casei pe unul dintre scaunele înalte de la bar și ceru ce bea de obicei, un pahar mare cu Porto, cu o felie de portocală. Văduvă de mai bine de douăzeci de ani, era mereu îmbrăcată frumos, în rochii de crep, închise la culoare, cu un corsaj cu violete din pânză pe pieptul ei generos și vorbea cu o voce blândă și caldă, guturală. Mona avea două repere constante în viață – primul era Padre Pio¹, în care avea o încredere nestrămutată, și celălalt erau romanele de dragoste, de care nu se mai sătura. Le devora, aşa cum devora ciocolata cu caramel noaptea în pat și aşa cum, uitându-se acum în jur, îi plăcu că se umplea barul, mai ales că după Crăciun fusese nespus de trist. Se mai aflau acolo și polițistul Plodder, Diarmuid, fostul director de

¹ Francesco Forgione (1887–1968), călugăr capucin cunoscut și sub numele de Padre Pio sau Sfântul Pius din Pietrelcina, purtător de stigmate și mistic venerat ca sfânt al Bisericii Catolice. A fost beatificat (1999) și canonizat (2002) de papa Ioan Paul al II-lea (n. tr.).

școală, și Dante, golanul orașului, cu părul lui rasta și hainele lui negre, împreună cu gașca: Ned, care făcuse pușcărie deoarece cultivase marijuana în jardiniere, pe pervaz, și Ambrose, care fusese la închisoare pentru că furase țevi de plumb de la firma de construcții la care lucra. Buna-dispoziție plutea în aer și, cuprins de entuziasm, Dara anunță mândru că străinul e un domn, un adevărat domn, până în vârful pantofilor lui cu bot ascuțit. Nu trecu mult și îi mâncau cu toții din palmă, în timp ce el le povestea întâmplarea, cu câteva înflorituri, cum ar fi ochii lui pătrunzători, degetele lui lungi, expresive ca niște degete de pianist, și inelul cu sigiliu cu un blazon vultur, de culoarea cerii roșii. Deși era un snob ferchezuit, după cum ținu să le reamintească, avea și aura asta pe care o au sfintii, pelerinii care umblă desculți și fac fapte bune. Pomeni de *rajika*, coniacul de prune obligatoriu la botezuri, la nunți și la înmormântările războinicilor și despre cum în vremurile apuse Balcanii și Irlanda avuseseră strămoși comuni.

Să fi fost nou-venitul unul dintre rechinii care făceau speculații cu gaze sau petrol, ca să le sleiască ținutul verde și nevinovat?

– Nici vorbă... E doctor, filosof, poet și vindecător.
– Iisuse! Nu-s cam multe? exclamă Plodder, polițistul, și trase propriile lui concluzii.

Aproape de pensionare și luat peste picior prin cărmi, era trimis pe teren doar în misiuni mărunte, mașini cărora nu le mergeau stopurile sau oi rătăcite, dar el avea o presimțire că vizitatorul e periculos, vreun șarlatan sau poate un bigam.

– De unde e? întrebă Mona.